

. Sygn. akt II C 821/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2016 roku

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie Wydział II Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSO Katarzyna Jakubowska – Pogorzelska

Protokolant: Kinga Kosicka

po rozpoznaniu w dniu 1 marca 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta (...) Bazy Logistycznej w K. zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

przeciwko B. K.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego B. K. na rzecz powoda Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta (...) Bazy Logistycznej w K. kwotę 79.914,11 zł (siedemdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset czternaście złotych 11/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 31 lipca 2008 roku do dnia do 31 grudnia 2015 roku oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty
2. oddala powództwo w pozostałym zakresie
3. zasądza od powoda Skarbu Państwa reprezentowanego przez Komendanta (...) Bazy Logistycznej w K. na rzecz pozwanego B. K. kwotę 2.020,76 zł (dwa tysiące dwadzieścia złotych 76/100) tytułem zwrotu kaucji procesu
4. zasądza od pozwanego B. K. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie kwotę 935,80 zł (dziewięćset trzydzieści pięć złotych 80/100) tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez Skarb Państwa

Sygn. akt II C 821/10

UZASADNIENIE

Powód Skarb Państwa reprezentowany przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr (...) w S., a po przekształceniach kolejno przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr (...) w K. (następstwo prawne) i Komendanta (...) Bazy Logistycznej w K. (zmiana nazwy) – zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o zasądzenie na rzecz powoda od pozwanego B. K. odszkodowania w kwocie 292.241,20 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 lipca 2008 roku do dnia zapłaty w związku z zaniedbaniem przez pozwanego obowiązku złożenia w ustawowym terminie wniosku o ogłoszenie upadłości Fundacji (...) zgodnie z art. 21 ust. 1 i art. 11 ustawy Prawo upadłościowe (pozew k. 2-10, decyzje k. 69-72, postanowienie k. 82, rozkaz k. 511, zarządzenie MON k. 513-514).

Pozwany B. K. wniósł o oddalenie powództwa w całości (odpowiedź na pozew k. 58-60).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 czerwca 2001r. Skarb Państwa reprezentowany przez Dowódcę Jednostki Wojskowej Nr (...) w S. k/D. zawarł z Fundacją Na Rzecz (...) z siedzibą w W. reprezentowaną przez Prezesa B. K. umowę sprzedaży złomu miedzianego, który miał być odbierany przez Fundację w partiach z 14 dniowym terminem płatności ceny od daty wystawienia faktury. Umowa była zawarta na okres do 31 sierpnia 2001 roku. W związku z realizacją umowy Fundacja nie uregulowała pełnej należności objętej fakturą VAT nr (...) z dnia 30.07.2001r. opiewająca na kwotę 146.736,72 zł (do zapłaty pozostała kwota 76.526,31 zł) jak również należności objętej fakturą VAT nr (...) z dnia 3.08.2001r. na kwotę 145.912 zł. W związku z brakiem zapłaty Skarb Państwa wystąpił na drogę sądową . Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2002 roku Sąd Okręgowy w Warszawie (sygn. akt IV C 2372/01) zasądził na rzecz Skarbu Państwa – Jednostki Wojskowej Nr (...) w S. k/D. kwotę 222.438,32 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 76.526,32 zł od dnia 13 sierpnia 2001 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 145.912 zł od dnia 17 sierpnia 2001 roku do dnia zapłaty. W okresie od 19 czerwca do 19 września 2002 roku Jednostka uregulowała należności w kwocie 41.000 zł zmniejszając zadłużenie do kwoty 181.438,32 zł wraz z ustawowymi odsetkami. Mimo wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko Fundacji Skarb Państwa nie uzyskał zaspokojenia wobec bezskuteczności egzekucji.

/dowód: umowa kupna-sprzedaży k. 15-16, faktury VAT k. 17-18 , wyrok z 28.01.2002r. sygn. IV C 2372/01 k. 19, akta dołączone, postanowienie o umorzeniu egzekucji k. 20, 21, /

Począwszy od roku 2002 kapitał własny spółki był ujemny a jednostka całą swoją działalność finansowała zobowiązaniami. Główną przyczyną występowania ujemnego kapitału była strata z działalności powstała w 2002. W 2002 oraz 2004 roku jednostka prowadziła deficytową działalność na poziomie wyniku brutto, nie posiadając bilansowej zdolności do regulowania zobowiązań. Zobowiązania Fundacji przekraczały wartość jego majątku począwszy pod roku 2002. Ujawnienie iż kapitał własny fundacji był ujemny nastąpiło w sprawozdaniu finansowym sporządzonym na 31 grudnia 2002 roku a od daty sporządzenia tego sprawozdania istniały przesłanki do uznania Fundacji za niewypłacalną a tym samym złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Pozwany B. K., pełniący w tym czasie funkcję prezesa zarządu, mimo zapoznania się z bilansem za rok 2002 najpóźniej w kwietniu 2003 roku, nie złożył wniosku o ogłoszenie upadłości. Gdyby wniosek został złożony we właściwym czasie tj. do końca kwietnia 2003 roku Skarb Państwa uzyskałby zaspokojenie swoich wierzytelności na poziomie 31,18%. Szkoda powoda wynosi 79.914,11 zł.

/dowód: opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów k. 138-207 , k. 258, opinia pisemna uzupełniająca k. 382-397, opinia ustna uzupełniająca k. 428, dokumentacja księgowa k. 85, 94, k 319-355/.

Uchwałą Zarządu Fundacji nr (...)/(...) z dnia 30 czerwca 2005 roku otwarto likwidację Fundacji a funkcję likwidatora objął dotychczasowy Prezes B. K..

/ dowód: protokół posiedzenia Rady Fundatorów k. 26, uchwała k. 27-28, rachunek wyników k. 29-30, bilans k. 31, sprawozdanie z działalności k. 32-34, protokół posiedzenia k. 35-36, protokół posiedzenia k. 37-38, bilans k. 39, protokół k. 44/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów prywatnych, których prawdziwość i wiarygodność nie budziły wątpliwości. Nie były one kwestionowane przez strony a także Sąd nie znalazł podstaw do ich podważenia. Sąd oparł się również na opiniach sporządzonych przez biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów w oparciu o dokumenty jakie udało się zgromadzić w aktach sprawy. Opinie były jednoznaczne w swej treści, logiczne, rzetelne poparte wiedzą i doświadczeniem biegłego. Przeprowadzona przez biegłego analiza sytuacji finansowej fundacji oraz wywiedzione wnioski nie zostały podważone przez strony a Sąd podziela je w całości. Ostatecznie też strona powodowa cofnęła wniosek o dopuszczenie dowodu z kolejnej uzupełniającej opinii tego biegłego, zaś pozwany nie zgłosił wniosku o dopuszczenie tego dowodu.

Zeznania złożone przez pozwanego należało przyjąć za podstawę ustalenia stanu faktycznego jedynie w zakresie, w jakim znajdują potwierdzenie z zgromadzonych dokumentach. W pozostałej części Sąd uznał je za gołosłowne i

ukierunkowane na osiągnięcie korzystnego rozstrzygnięcia, szczególnie jeśli chodzi o twierdzenie o braku możliwości złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości we właściwym czasie ze względu na brak dokumentacji Fundacji w związku z prowadzonym postępowaniem prokuratorskim.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 21 ust. 1 Ustawy z 28.02.2003r. Prawo upadłościowe (Dz.U.2015.233 j.t.) dłużnik jest obowiązany, nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

2. Jeżeli dłużnikiem jest osoba prawna albo inna jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, obowiązek, o którym mowa w ust. 1, spoczywa na każdym, kto na podstawie ustawy, umowy spółki lub statutu ma prawo do prowadzenia spraw dłużnika i do jego reprezentowania, samodzielnie lub łącznie z innymi osobami.

3. Osoby, o których mowa w ust. 1 i 2, ponoszą odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1, chyba że nie ponoszą winy. Osoby te mogą uwolnić się od odpowiedzialności, w szczególności jeżeli wykażą, że w terminie określonym w ust. 1 otwarto postępowanie restrukturyzacyjne albo zatwierdzono układ w postępowaniu o zatwierdzenie układu.

3a. W przypadku dochodzenia odszkodowania przez wierzyciela niewypłacalnego dłużnika domniemywa się, że szkoda, o której mowa w ust. 3, obejmuje wysokość niezaspokojonej wierzytelności tego wierzyciela wobec dłużnika.

Jak wynika z powyższego przepisu, osoby uprawnione do prowadzenia spraw dłużnika są zobowiązane do złożenia w sądzie wniosku o ogłoszenie upadłości nie później niż w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości. Bezspornie pozwany jako ówczesny prezes zarządu Fundacji Na Rzecz (...) Zawodowej (...) w W. był osobą uprawnioną do reprezentacji Fundacji a zarazem zobowiązaną do złożenia wniosku w trybie przewidzianym w art. 21 ustawy. Opinia biegłego sądowego P. B. wykazała jednocześnie, że czasem właściwym na złożenie wniosku był moment zapoznania się przez pozwanego z bilansem Fundacji za rok 2002, co powinno nastąpić najpóźniej do końca kwietnia 2003 roku. Pozwany nie kwestionował też, że o treści bilansu powziął wiedzę niezwłocznie po jego sporządzeniu oraz że wniosek o ogłoszenie upadłości nie został przez niego złożony. Należy zatem dojść do wniosku, że pozwany ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną powodowi wskutek niezłożenia wniosku w terminie określonym w ust. 1 art. 21 ustawy. Uwolnienie się od tej odpowiedzialności wymagało bowiem wykazania przez osobę zobowiązaną braku winy, z uwagi na domniemanie zawarte w ustępie 3 powołanego przepisu. Okoliczności takich pozwany w toku niniejszego procesu nie udowodnił. Chodzi tutaj o nie przyjęcie przez powoda propozycji ugodowych w toku sprawy IV 2372/01, gdyż nie mają one związku z przesłankami do złożenia wniosku o upadłość oraz braku dokumentacji koniecznej do złożenia wniosku, gdyż nie zostały wykazane w toku niniejszego procesu i także są irrelevantne dla oceny obowiązku prawnego pozwanego. Nadmienić należy, że wszczęcie postępowania upadłościowego nie wymagało posiadania przez pozwanego kompletu dokumentacji, a jej zgromadzenie możliwe było przez zwrócenie się o nią do właściwego, dysponującego nią organu. Należy jednocześnie zauważyć, że jeżeli pozwany zdawał sobie sprawę z trudności finansowych Fundacji oraz związanej z nią niewypłacalności, tym bardziej winien dochować staranności wymaganej przy prowadzeniu jej spraw i realizacji zobowiązań finansowych, w tym również złożenia we właściwym czasie wniosku o upadłość

Żądanie powoda chociaż uzasadnione do zasady, należy jednak uznać za wygórowane. Wskazać należy, że odpowiedzialność wynikająca z treści art. 21 ustawy Prawo upadłościowe jest odpowiedzialnością za szkodę opartą na zasadzie winy, zaś wysokość szkody wyznacza w tym przypadku kwota, jakiej wierzyciel nie uzyskał wobec niezłożenia we właściwym czasie wniosku o upadłość dłużnika. Szkoda poniesiona przez wierzyciela polega na tym, że wskutek niezgłoszenia albo spóźnionego zgłoszenia wniosku o ogłoszenie upadłości wierzyciel został pozbawiony zaspokojenia albo zaspokojony został w mniejszym stopniu, niż gdyby wniosek złożono w odpowiednim czasie. Celem wykazania szkody wierzyciel musi zatem udowodnić, że w wyniku zaniechania zgłoszenia wniosku zmniejszył się majątek masy upadłości i wskutek tego w podziale funduszy masy nie otrzymał nic albo otrzymał mniej, niżby na niego przypadło,

gdyby wniosek był zgłoszony we właściwym czasie (zob. orz. SN z dnia 9 września 1938 r., C I 213/38, OSN 1938, poz. 188). Jak wynika z opinii biegłego sądowego P. B., nawet gdyby wniosek został złożony do końca kwietnia 2003r., to wierzyciel uzyskałby zaspokojenie swej wierzytelności na poziomie 31,18%. Brak jest zatem podstaw do obciążenia pozwanego obowiązkiem pokrycia roszczenia przekraczającego tę wysokość. Na zasądzoną kwotę odszkodowania składają się zatem kolejno:

1. 31,18% z kwoty głównej zasądzonej wyrokiem z dnia 28.01. 2002r. minus kwota 41.000 zł zapłacona dobrowolnie przez Fundację (222.438,32 zł- 41.000 zł =181.438,32 zł) tj. 56.572,47 zł

2. 31,18% z kwoty skapitalizowanych odsetek wyliczonych na dzień 30 kwietnia 2003r.

a/ od kwoty 76.526,31 zł od dnia 13 sierpnia 2001r do 30 kwietnia 2003r. (31,18% z kwoty 25.878,48zł= 8.068,91 zł)

b/ od kwoty 145.912 zł od 17 sierpnia 2001 roku do 30 kwietnia 2003r (31,18% z kwoty 48.982,46 zł= 15.272,73zł).

Łącznie daje to kwotę 79.914,11 zł (56.572,47 zł+8.068,91 zł+15.272,73zł), która odpowiada wysokości szkody po stronie Skarbu Państwa, w związku z nie złożeniem przez pozwanego wniosku o ogłoszenie upadłości do końca kwietnia 2003 roku. Pomiedzy nie złożeniem wniosku i szkodą zachodzi też adekwatny związek przyczynowy, stanowiący przesłankę odpowiedzialności odszkodowawczej w oparciu o art. 361 § 1 k.c.

Z uwagi na treść art. 455 k.c. który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W przypadku roszczeń odszkodowawczych, których termin wymagalności nie wynika z ustawy ani właściwości zobowiązania, dopiero z chwilą wezwania dłużnika do zapłaty zobowiązanie bezterminowe przekształca się w zobowiązanie z oznaczonym terminem płatności, a więc wymagalne. Ponieważ Skarb Państwa wezwał pozwanego do zapłaty pismem z dnia 23 lipca 2008 roku (k. 25), odsetki za opóźnienie należą się powodowi z upływem 7 dni od tej daty, czyli od 31 lipca 2008 roku. Dotyczy to całej kwoty odszkodowania, mimo iż składa się na nią kwota główna zasądzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 28 stycznia 2002 roku oraz skapitalizowane odsetki ustawowe zasądzone od poszczególnych kwot, bowiem w tym przypadku zasądzeniu podlega kwota odszkodowania, którego wartość wyznacza m.in. kwota skapitalizowanych odsetek ustawowych liczonych do dnia 30 kwietnia 2003 roku, nie zaś odsetki za opóźnienie, których dotyczy zakaz anatocyzmu wyrażony w art. 482 k.c.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu, jako przekraczające wysokość poniesionej przez powoda szkody, pozostającej w normalnym związku przyczynowym z zaniechaniem pozwanego.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 k.p.c. przyjmując, że powód wygrał proces w 28% zaś w 72% go przegrał. Na koszty poniesione przez powoda składały się: wynagrodzenie pełnomocnika – radcy Prokuraturii Generalnej w wysokości 7.200 zł, wynagrodzenie w postępowaniu zażaleniowym 3.600 zł, uiszczona zaliczka w wysokości 300 zł co łącznie daje kwotę 11.100 zł. Kwota należnych powodowi kosztów wynosi więc 3.108 zł. Na koszty poniesione przez pozwanego składają się: wynagrodzenie adwokata w wysokości 7.200 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Z tego pozwanemu należy się 72 % czyli 5.196,24zł. Różnica podlegająca zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego wynosi zatem 2.088,24 zł.

O obowiązku pokrycia wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa Sąd orzekł w oparciu o art. 113 ust. 1 Ustawy z 28.07.2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. nr 167 poz. 1398 ze zm.), zasądzając od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego Warszawa –Praga w Warszawie kwotę 935,80 zł (28%), zważywszy, że wysokość wydatków poniesionych w toku procesu w związku z opiniami biegłego wyniosła 3.342,11 zł (2.402,70 zł k. 270, 723,07zł k. 441, 216,34zł k. 489).